

Kasım ESEN / Merkez Valisi

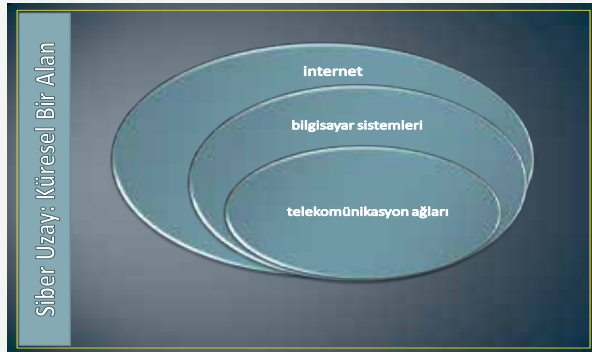
e-Devletle Değişen Mülki İdare

Giriş

Çinli Filozof Sun Tzu'un ; "Başkasını ve kendini bilersen sen, yüz kere savaşsan da tehlikeye düşmezsin; başkasını bilmeyip, kendini bilersen bir kazanır bir kaybedersin; ne kendini ne de başkasını bilersen, girdiğin her savaşta tehlikedesin demektir." İfadeleriyle "Kamuda Bilgi İşletim Sistemleri, E-İçişleri Uygulamaları, Kişisel Verilerin Korunması ve Veri Güvenliği" konusuna ve bu bağlamdaki kavramların ışığında Mülki İdareye mercek tutmak gerekmektedir.

Bilgi Devriminin ya da İnternet, Bilgi İşletim Sistemlerinin Mülki İdareye Etkisi

Mülki İdare açısından bilgi çağını anlamadan e devleti ve internetin getirdiği kamu yönetim değişikliklerini anlatmak mümkün değildir. Yönetim Uzaydan yapılr hale gelmiştir.

Endüstri Çağının yönetimde önemli 4 devrim etkisi olmuştur.

Bilimsel devrim: Matematiksel olarak modellenen dünya anlayışı getirmiştir. Böl-yönet,

Ekonomik devrim: Emek kavramı ortaya çıkmış ve makineleşme ile üretimde büyük artışlar olmuştur,

Siyasal devrim: İktidarın kaynağının halk olarak kabul edilmesine yol açmıştır. Kapitalizmin ve komünizmin temelleri atılmıştır,

Sanayide devrim: Seri üretim sayesinde büyük orduların silahlanması sağlanmıştır.

Bilgi Devriminde; İndirgemeci anlayış yerini, kompleks sistemler teorisi, ve kaotik determinizm'e, düalizm mantığı bulanık mantık kavramına, ürün temelli bakış açısı yerini eylem ve süreç temelli analiz ve değerlendirmeye bırakmıştır. Bilişim teknolojileri, haberleşme teknolojileri, telsiz sensör ağları, uzay teknolojileri, İnternet, ileri malzemeler, nanoteknoloji, biyoteknoloji, nano-solar enerji pilleri, temiz enerji ve gen mühendisliği ile ilgili çalışmalar mevcut paradigmaları altüst etti. Her alanda değişikliklere yol açtı.

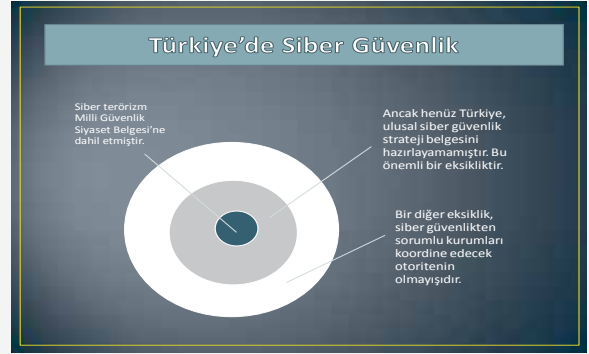
a. Ekonomik değişim(Bilişim teknolojileri zaman ve mekân kavramlarını değiştirerek küreselleşmeyi tetikledi. Küreselleşme sonucu yeni endüstri alanları ve e-ticaret gibi iş yapma şekilleri ortaya çıktı. Küresel ölçekte işbirlikleri sinerjiyi artırarak mega kurumları oluşturdu. Mega kurumlar ise mega rekabeti ortaya çıkardı. Bilgi, ekonomik bir meta haline geldi. Bilginin

en büyük üreticisi olan üniversiteler ön plana çıktı. Bilgiye dayalı yönetim modeli oluştu.

b. Güvenlik kavramlarında değişim (Güvenlikte klasik paradigma Nükleer Tehdit, Kitle İmha Silahları ve Füze-ler, Soğuk Savaş iken yeni paradigmada Küresel Terör, Küresel Isınma, Çevre Kirliliği, Salgın Hastalıklar, Enerji Sıkıntısı, Doğal Gaz Tehditleri, Yoksulluk, Yolsuzluk, Madde Bağımlılığı, İnsan Haklarına Yönelik Tehditler öne çıkmıştır. Çağdaş devletler, Milli Güvenlik Siyaset Belgelerini ve yönetim organizasyonlarını buna göre yapılandırmışlardır. Yakın gelecekte devletlerarası mücadele siber alanda yoğunlaşacaktır. ABD, 2009'da Siber Savaş Komutanlığı'nı kurmuştur. Çin, 2050 yılına kadar elektronik egemenliği hedeflemektedir ve bu kapsamda bir siber doktrin geliştirmiştir. Ülkelerin YÖNETİM altyapı sistemlerinin siber uzaya bağımlı hale gelmesi ile; bireyler, kurumlar, devletler siber tehditlere açık hale gelmektedir. Siber saldırılarla, kamunun haberleşme, ulaşım, su, elektrik ve doğalgaz sistemlerini çökertme, baraj kapaklarını açma, emniyetin, hastanelerin ve itfaiyelerin çalışmasını engelleme, hükümet kurumlarını çalışamaz hale getirme, siberle süper yönetim yanında siber terörizm de mümkündür.

Bilgi ve bilişim sistemlerinin güvenliği ulusal ve uluslararası güvenliğin de bir parçasıdır. Ülkemiz siber güvenlikte dışa bağımlıdır. Ülkemizde Cumhurbaşkanı, Başbakan ve pek çok yetkilinin kriptolu telefon ve bilgisayarlarının izlendiği basına yansımıştır. İNSAN HAKLARINA DAYALI DEVLET, VATANDAŞIN ONURUNU YANI VATANDAŞIN KİŞSEL VERİLERİNİ HEM DEVLETE HEM DE BAŞKA DEVLETLERE VE KİŞİLERE KARŞI KORUYABİLEN VE GEREKLİ SİSTEMİ KURAN İNSAN HÜRRİYETLERİNE SAYGILI OLANDIR.)

c. Organizasyonel değişim. (Yönetim kavramı yerini yönetişim kavramına bırakmaktadır. Hiyerarşiye göre değil, işleme göre organizasyon yapısı ön plana çıkmıştır. Kurumlar arası ortak, eş zamanlı bilgi erişimi sağlanmıştır. Bilgi tabanlı organizasyonlar geliştikçe, ulusal vizyon ve stratejiler de değişmektedir. Global ortamda, kaynakları, personel ve çevreyi sürekli paylaşarak kullanırlar, Uzamsal olarak dağıttık, bilişsel olarak merkezi- dir, Eş zamanlı planlama ve performans takibine imkân Sanal organizasyon mantığına göre Mülki İdarenin yönetim sağlaması gerekir.)

Sanal Organizasyon

Kurum	İşlev					
	Planlama	Kullanıcı İhtiyaçları	Sistem İhtiyaçları	Tedarik	Sistem Entegrasyonu Testi	Kullanıcı ve Süretilenlik
TBBM						
İçişleri Bakanlığı						
Emniyet Genel Müdürlüğü						
Valiler						

d. Liderlik kavramında değişim (Bilgi Çağı Liderleri ve bu bağlamda Vali ve Kaymakamlar, sunulan seçeneklerle değil, kendi yarattığı seçeneklerle vizyonunu belirler, sistemi değiştirerek yeni paradigmlar oluştururlar ,yeni değerler yaratır, risk üstlenirler . Bakanlıklar bu fonksiyonu, görevi yapacak imkan ve araçları Mülki İdareye sunmazlar, Vali ve Kaymakamları kendilerinin vekili değil de memuru sayarak sürekli hiyerarşik emir ve talimatlarla yönlendirir, Yerel Yönetim fetişizmi yapmaya devam ederlerse taşra temsilciliklerinden verim alamayacaklar, suçu ve günahı da siyasi irade nezdinde Mülki İdareye yıkacaklardır.

Mülki İdare Amirlerinin e-Devlet Uygulamalarıyla Değişimi

İçişleri Bakanlığı, yeterli ölçüde olmasa da; Mülki İdare Amirlerinin seçimi ve eğitiminde; "Teknolojik düzeyde üst derecede yetkinliğe sahip,Kendini sürekli olarak

eğiten ve yenileyen, Bütüncül bakış açısı, sinerjik düşünme ,Teknolojik düzeyde üst derecede yetkinliğe sahip bakış açısını personeli hedeflemeye başlamıştır. Vali, Vali Yardımcısı ve Kaymakamlar da bilgi sağanağından anlamlı ve önemli olanları ayırt ederek bütünleştirebilmeyi öğrenmeli, değişim dinamiklerini yakından takip etmeli, çoklu etkileşimin bulunduğu kompleks süreç ve olguları algılama ve sağlıklı karar verebilme yetisini geliştirmelidir...

Bilgi çağının temel anlayışı kaos teorisi ve kompleksite kavramına dayanmaktadır. Devlet ve özel sektör üst yöneticileri bunu anlamadan başarılı olamazlar.

Bu anlayışa göre, evrendeki sistemler birbiri ile etkileşen pek çok unsura sahip, indirgenemez bir komplekslik içerir. Yani böl ve yönet anlayışı geçerlidir. Yönetimde sistemin bütünü anlamak suretiyle alt parçalara ayırmak suretiyle adım atmak mümkündür.

Kaos kargaşa değildir. Öngörülemeyen düzendir. Kaotik davranışta başlangıç durumuna hassas bağlılık bulunur. Çok ufak olaylar çok büyük değişimleri tetikleyebilir (kelebek etkisi).

Mülki İdare ve Karar Alma Mekanizmasının Değişimi

e Devlet uygulamalarında bütünleştirici, kararlara katılım, yönetim esaslı mekanizma öne çıkar, programlanmış kararların müstereken verilmesi gerekir. Uygulamada Mülki İdare; bilgi sağanağından anlamlı ve önemli olanları ayırt ederek bütünleştirebilmeyi öğrenmede, değişim dinamiklerini yakından takip etmede, çoklu etkileşimin bulunduğu kompleks süreç ve olguları algılama ve sağlıklı karar verebilme yetisini geliştirmede önemli problemlerle karşılaşmaktadır. Siyasi İradenin aceleciliğiyle zaman baskısı yaşamakta, sürekli gerilim altında, akli olmaktan ziyade sezgisel bir yönetim sergilemekte, programlanmış karar alamamaktadır. Programlanmış kararlar bir kural, prosedür ya da nicel yöntem kullanılarak alınan kararlardır.

Bu kararlar; genellikle daha önceden yapılmıştır .Problem tanımı için açık prosedürler mevcuttur .Seçenekler açıkça belirlenebilir. Bilgiye erişilebilir.Genellikle akli modelle ele alınabilir.Programlanmamış kararlar genellikle sıradışı ya da istisnai durumlarda alınır. Birçok durumda bu kararları niceleştirmek zordur.Buna karşılık siyasi saikler ve ülke şartları gereği daha çok programlanmamış kararlarla mülki yönetim yapılmaktadır. Programlanmamış kararlar, sıra dışı iyi tanımlanmamış hallerde problemi tanımlaması ve bir çözümün problemi çözüp çözemeyeceğini anlamak zor ise alınır.

• Ülkemiz yönetim tarihinde genellikle karar alma oldukça muğlak ve öngörülemez bir süreçtir.Uzmanlar bu süreci çöp tenekesi modeliyle de açıklamaktadırlar. Yani; kararların “katılımcılar tarafından çeşitli problemler ve çözümlerin atıldığı bir çöp kutusundan” çıkartılmasına benzetiyorlar. Bir kutudaki çöpün niteliği kısmen alternatif kutuların etiketlere bağlıdır; ama aynı zamanda belli bir zamanda ne çöpünün üretildiği, varolan çöp etiketlerine ve hangi çöpün ne hızla toplandığı ve temizlendiği ile ilişkilidir. Kamu politikası yapan siyasi irade mensupları, yüksek düzeyde, büyük hızla birçok konuyu ilgilendiren iş yaparlar,stres altında çalışırlar,kısa yollardan karar alırlar, optimal karar bulmaya çalışmazlar, siyasi motivasyonlarla karar verirler. En iyi Mülki İdare Amiri bu kararlara sadakatle itaat edendir, karara katkısı istenmez. Otoriteyi temsil edenlerin isteklerine uymak kamu görevlileri için avantajlıdır çünkü onlar daha çok bilirler ve gelecek ödül ve cezaları kontrol ederler. Sonuçta yönetim hayata geçmez.

Sayesinde önemli güç merkezleri arasında uzlaşma sağlanarak toplumsal gerilimlerin çıkması ancak Mülki İdare tarafından önlenabilir. Çıkan gerilimler kutuplaşmaya ve karşılıklı düşmanlıklara varmadan yatıştırılabilir.

Sonuç

Değişim ve dönüşüm adına hamasi destan yazma, tefrika yapmakla devlet ve yönetim çağdaşlaşmaz. Tehlikeler için gerekli önlemleri alıp, Mülki İdare ve kamu çalışanlarının bu konuda önünü açıp karar alma politikasında yönetimi hayata hayat kılmakla, geleneksel devlet kültürünü çağdaşlaşma güneşiyle sentezleyerek dünya devletler dengesinde yer alabiliriz. e Devletle ortaya çıkan yönetim kavramı Mülki İdareye, hükümet otoritesine ve gücüne dayalı yönetim anlayışından, hiyerarşik yapıdaki bir yönetim olgusundan farklı yeni bir süreci ve toplumun yönetimine ilişkin yeni bir modeli anlatmaktadır. Böyle bir model içinde aktörlerin ve birimlerin tek taraflı yönlendirmeleri ve etkileri değil, bir etkileşim süreci içinde gerçekleşen interaktif ilişkiler söz konusudur. Sadece hükümet birimlerinin ve görevlilerinin değil, aynı zamanda hükümet dışı örgütlerin, sivil toplum örgütlerinin, bilim adamlarının, uzmanların ve vatandaşların katılımı söz konusudur. Devlet, doğrudan doğruya yönetme pozisyonundaki egemen aktör niteliğine sahip olmaksızın, karşılıklı bağımlılık konumunda bulunan aktörler arası etkileşimlerin, bilişim sistemlerinin çoğalması yoluyla, gerek hükümet çerçevesinden, gerekse toplumsal tabandan gelen örgütler arası ilişki ağlarının bir koleksiyonu ya da toplamı olmaya başlamaktadır. Ancak Türkiye’de şartlar henüz buna imkân vermemektedir.